

Ev sahibi-misafir ilişkileri

Samsun'dan okuyucumuz: "Ahzab Sûresi 53. âyeti açıklar mısınız? Bu âyette geçen perde ne demektir? Sosyal hayatta nasıl uygulanacak? Bu perde eş olabilir mi?"

Söz konusu ayetin meali şöyledir: "Ey iman edenler! Siz, bir yemeğe çağırılmadıkça, zamanını gözetmeksizin, Peygamber'in evlerine girmeyin. Ancak dâvet edildiğiniz vakit girin. Yemeği yediğinizde hemen dağılın, sohbeta dalmayın. Çünkü bu hareketiniz Peygamber'i üzmekte, fakat o (size bunu söylemekten) utanmaktadır. Ama Allah, hakkı söylemekten çekinmez. Peygamber'in hanımlarından bir şey istediğiniz zaman perde arkasından isteyin. Bu, hem sizin kalpleriniz, hem de onların kalpleri için daha temiz bir davranıştır. Sizin Allah'ın Resulünü üzmeniz ve kendisinden sonra onun hanımlarını nikâhlamanız asla caiz olamaz. Çünkü bu, Allah katında büyük (bir günah) tır." 1

Bu âyet, Hazret-i Peygamberin (asm) mübarek hane-i saadetlerine girmeyi düzenliyor. Mü'minlerin Peygamber Efendimizin (asm) hane-i saadetlerine çağırılmadan gitmemelerini, yemek veya başka bir sebeple çağırılmışlarsa da, yemek veya çağırılma sebebi bitince hemen dağılmalarını, orada lâfa dalarak Peygamber Efendimize (asm) eziyet vermemelerini hükme bağlıyor ve Peygamber Efendimizin (asm) uyarmasını beklememelerini, çünkü Peygamber Efendimizin (asm) uyardıktan çekineceğini, kırmaktan korkacağını bildiriyor. Oysa Allah'ın hakkı söylemekten çekinmediğini haber veriyor.

Bu âyet hiç şüphesiz Mü'minler açısından da, birbirlerinin evlerine girip çıkmayı düzenleyen İlâhî bir emir olarak algılanmalı ve bir güzel ahlâk prensibi halinde dem ve damarlara geçmiş bir emir olarak uygulanmalıdır. Bu ilâhî prensibe göre; mü'minler birbirlerinin evlerine yemek ve sair sebeplerle çağrıldıkları zaman mümkünse gitmeliler, fakat ev sahibini rencide edecek boyutta oturup kalmamalıdır. Eğer çay kahve içilecek, sohbet edilecekse, bu belirli bir saate kadar mümkündür. Fakat belirli bir saatten sonra kalmaya devam ederek ev sahibini incitmekten, eziyet vermekten kaçınmalıdır. Ev sahibi "Ee, haydi artık gidin" diye uyarıyabilir, uyardıktan çekinebilir. Çünkü insan mükerremdir; kerem ve keramet sahibidir. Böyle bir uyarı insanın fitratında bulunan mükerremliğe uygun düşmez. Bu açıdan insan uyardıktan çekinir.

Bu meseleyi temsil yoluyla da anlatır halkımız. Şöyle ki: Misafir akşam oturmaya

geldiği evden bir türlü kalkmamış. Ev sahibi elbette rahatsız. Ama bir şey diyemiyor, çekiniyor. Türlü türlü lâf üretmiş içinden. Ne söylesem de kırmadan göndersem diye. Bu arada vakit bir hayli ilerlemiş. Misafirde hâlâ kalkıp gitme emaresi yok. Nihayet ileri bir saat olunca ev sahibi, 'buldum' diyerek kırmadan söyleyeceği sözü patlatmış: "Siz şimdi eve dönünce ne yapacaksınız?" demiş. Misafir: "Yatacağız" diye cevap verince, ev sahibi: "Siz giderseniz biz de yatacağız" deyivermiş.

Ev sahibine bu temsilde olduğu gibi sıkıntı vermemeli, ev sahibinin malında izinsiz tasarrufta bulunmamalı, misafirlik adabına uygun davranmalıdır. Nitekim Bediüzzaman'ın ifadesiyle, "bir misafir, ev sahibinin iznine ve rızasına muvafık olmayacak derecede, yemeklerde ve sair şeylerde israf edemez." 2

Bu âyetten bunu çıkarıyoruz.

Bir diğer husus ise perde meselesidir. Evin sahibinin eşinden bir şey istenirken perde arkasından istenecektir. Bu hem isteyenin kalbinin, hem de istenenin kalbinin temiz kalması için daha uygun bir davranıştır.

Bu âyet, eşli misafirin, eşli ev sahibi ile eşleriyle birlikte aynı odada oturmalarını yasaklıyor mu? Buna bakalım:

1- Bir defa âyet perdeyi söz konusu ettiğine göre, mümkünse ayrı odalarda oturmayı özendiriyor.

2- Kimlerin aynı odada oturabileceği, 55. âyette düzenleniyor. Âyet şöyledir: "Onların üzerlerine bir vebal yoktur, ne babalarında ve ne oğullarında ve ne kardeşlerinde ve ne kardeşlerinin oğullarında ve ne kız kardeşlerinin oğullarında ve ne kendi kadınlarında ve ne de ellerinin malik olduklarında. (Bunlar ile görüşebilirler.) Allah'tan korkun. Şüphe yok ki, Allah her şey üzerine bir şahittir." 3

Bu âyete göre mü'min hanımlar, babalarıyla, oğullarıyla, erkek kardeşleriyle, erkek kardeşlerinin oğullarıyla, kız kardeşlerinin oğullarıyla, hizmetçi kadınlarla ve sair Müslüman kadınlarla aynı odada oturabilirler.

Eş perde mânâsını taşır mı? Her yerde ve her zaman mutlak surette taşıdığını söyleyemesek de, bir dereceye kadar taşıyabilir. Çünkü iki tarafın da iffetleri kendi eşleriyle bir bütünlük arz ediyor.

Bununla beraber, eşli, birlikte oturuşa izin var mı denirse, şöyle söylenebilir: Bununla ilgili açık bir yasak olmamakla beraber, âyete göre faziletli oturuşun, eşli de olsa mümkünse ayrı odalarda oturmak olduğu anlaşılıyor.

Dipnotlar:

1- Ahzab Sûresi: 53.

2- Mesnevî-i Nuriye, s. 92.

3- Ahzab Sûresi: 55.